

Protest van Franse cultuurwereld tegen 'reactionnaire' schrijver toont onrust over rechtse opmars

Posted on 31 januari 2024 by René ter Steege

Het is het soort nieuws dat je bij eerste lezing verslijt voor een te dik opgelegde parodie: een duizendtal Franse schrijvers, dichters, boekhandelaren en andere mensen uit de cultuursector protesteren tegen de benoeming van de schrijver Sylvain Tesson tot beschermheer van het literaire evenement *Printemps des Poètes*. Hun argument: Tesson is een 'reactionair icoon'.

Ze menen het echt, de ondertekenaars van de petitie in de hyperlinkse krant *Libération* op 19 januari. Voornaamste bezwaar: 'Tesson schreef het voorwoord voor een boek dat geldt als een standaardwerk voor extreem-rechts, *Le Camp des Saints*, Jean Raspail's racistische dystopie over de immigratie.'

Aanklacht tegen immigratie

Sylvain Tesson is een in Frankrijk geliefde en meermaals bekroonde schrijver van

ook in het Nederlands vertaalde (reis)boeken. President Emmanuel Macron bewondert hem, net als diens verre voorganger Nicolas Sarkozy. Tesson heeft de liefde voor het reizen gemeen met Jean Raspail (1925-2020), inderdaad een icoon van wat niet altijd terecht geldt als extreem-rechts.

Raspails in vele talen vertaalde *Le Camp des Saints* – De Ontscheping, uitgeverij De Blauwe Tijger – geldt ook in de Engelstalige wereld als een literair hoogstaande aanklacht tegen immigratie die volgens de schrijver de westerse, blanke, beschaving en vrijheid dodelijk bedreigt.

Le Camp des Saints vertelt de uittocht van een miljoen paupers die in de Golf van Bengalen schepen enteren en koers zetten naar Europa. Startsein gaf, zijns ondanks, de Belgische consul in Calcutta. Hij had enkele arme sloebers een visum beloofd. Het nieuws verspreidde zich razendsnel, met als gevolg dat een legioen van paupers het consulaat binnendrong en de diplomaat vertrapte.

De 'armada van de wanhoop', door Raspail ook aangeduid als 'het beest', wordt geleid door een misvormde dwerg die zich als profeet heeft opgeworpen. Terwijl de voorhoede aan land gaat in Zuid-Frankrijk, vlucht een groot deel van de bevolking naar het noorden als blijkt dat de Franse marine weigert de schepen de grond in te boren. Het betreft immers een vreedzame invasie, die dient te worden beschermd door westerse, humanitaire waarden, volgens de media.

Zet waarschuwing op omslag

Vanuit een villa aan de kust slaat een gepensioneerd hoogleraar de invasie gade. Hij weigert te vertrekken en pakt zijn geweer om desnoods strijdend ten onder te gaan. Zijn eerste slachtoffer is een student uit Parijs die, de lof zingend van wat later de 'diversiteit' zou heten, de villa van de oude man komt kraken.

Een criticus van *Libération* achtte *Le Camp des Saints* destijds extra gevaarlijk, juist omdat hij het een goed boek vond. Het ondermijnde 's mans zekerheid dat een rechts iemand alleen maar slechte boeken kon schrijven. Een verbod ging hem echter te ver. Wel vond hij dat Raspails uitgever Robert Laffont nieuwe exemplaren op het omslag moet voorzien van de waarschuwing: 'Attention, contenu (inhoud) raciste.'

Banalisering van extreem-rechts

De tegen Sylvain Tesson protesterende Franse cultuurdragers geven extra publiciteit aan het boek dat ze verafschuwen. Hoe zal het festival *Printemps des Poètes*, van 9 tot 25 maart, straks verlopen? Het is een initiatief van onder meer het ministerie van Cultuur en richt zich op scholieren. Komt die vreselijke reactionair Sylvain Tesson (51) straks op scholen langs? Moet hij een spreekverbod krijgen over *Le Camp des Saints*? Verdient dat boek een plaats op een virtuele brandstapel met andere 'racistische' lectuur van schrijvers als Louis-Ferdinand Céline, Michel Houellebecq en Laurent Obertone?

'Tessons benoeming versterkt de banalisering van het extreemrechtse gedachtengoed in cultuur en politiek', staat in de petitie. Daar hebben de cultuurdagers een punt; de nieuwe Franse immigratiewet is duidelijk beïnvloed door de grootste rechtse oppositiepartij, het Rassemblement National van Marine Le Pen. (Zij werd jaren geleden gefotografeerd met op haar bureau demonstratief het boek van Raspail.)

Harde maatregelen tegen de immigratie zijn nodig 'omdat Frankrijk Frankrijk moet blijven', in de woorden van president Emmanuel Macron op 16 januari. Echter, een aanzienlijk deel van links Frankrijk is ideologisch blijven steken in de jaren zestig en zeventig en beschouwt elk voorstel tot een rem op niet-westerse migratie als extreem-rechts.

Volgens cultureel redacteur van *Le Monde* Michel Guerrin legt de politiek-literaire rel een 'existentiële onrust bloot in een land waar extreemrechts aan de poorten van de macht staat'. De ongepolijste, wat hoekig overkomende Sylvain Tesson, die nog de fysieke sporen draagt van ernstige verwondingen na zijn val van een dak in een dronken bui, is wars van de moderne tijd. Deze bewuste digibeeet zonder internet is een goede kennis van wat bij links doorgaat voor rechts-extremistische figuren, is vaak te gast bij de oer-rechtse radiozender *Radio Courtoisie*, heeft een hekel aan de islam en vond vóór de invasie in Oekraïne Vladimir Poetin wel een toffe peer. Waarvoor hij later excuses maakte.

Jack Lang

Hij is een vaste bezoeker van een boekwinkel in het Parijse Quartier Latin die geldt

als een ontmoetingsplaats voor de 'fachosphère', het wereldje van uiterst rechtse schrijvers, journalisten en andere creatievelingen. Kortom, de man heeft werkelijk alles tegen en dient dus te worden gecancelled. Dat hij zich in zijn boeken ver houdt van politiek, speelt voor zijn belagers geen rol.

Frankrijk zou Frankrijk niet zijn zonder tegenpetities; bewonderaars van Sylvain Tesson kwamen met eigen handtekeningenlijsten op de proppen. Die echter lang niet zo vaak werden ondertekend als die van Tessons tegenstanders. Die laatsten hebben in elk geval niet de steun van de socialistische oud-minister van Cultuur Jack Lang, die 25 jaar geleden het initiatief nam tot *Le Printemps des Poètes*. Jack Lang veroordeelde op X de 'stompzinnige campagne tegen Sylvain Tesson, die een belediging vormt voor de poëzie die bij uitstek vrij en grensoverschrijdend moet zijn.'

René ter Steege is journalist, schrijver en vertaler.

Wynia's Week is onafhankelijk, ongebonden en broodnodig. De donateurs maken Wynia's Week mogelijk. Doet u mee? Dat kan op verschillende manieren, kijk [HIER](#). Hartelijk dank!